

De Kroetwusj

Colofon

DE KROETWUSJ

Wordt uitgegeven door het IVN-Elsloo en is bestemd voor leden en donateurs. Dit verenigingsblad verschijnt 4 x per jaar en wordt samengesteld door Nel de Geus en Margriet Roberts.

Uw inbreng kan worden gezonden naar Stationsstraat 188, 6181 AM Elsloo; nelladegeus@gmail.com en margriet.roberts49@gmail.com

Bestuurssamenstelling

Voorzitter	Remi Diris
Secretaris	Frans Stassen
Penningmeester	Gerrie de Graaf
Plv. voorzitter	Chris Wolthuis
Plv. secretaris	Harrie Lemmens
Vertrouwenspersoon	Tom Cosemans
Secretariaat	Postbus 575, 6180 AB Elsloo Tel. 06 11724205
Website	www.ivn/afdeling/ivn-elsloo
Beheer website	Henk Jacobs
Facebook	Angélique Diris

Werkgroepen

Botanische tuin	Frans Stassen
Vogels	Bert Heijnen
Excursies	Margriet Roberts
Dia-avonden	Chris Wolthuis / Martin Meulenberg
Dassen	Remi Diris
Jeugd	Diana Michel
Bevers	Jan Franssen
Communicatie	Henk Jacobs

Uitgifte

De volgende Kroetwusj wordt uitgegeven in juni 2024.

Kopij inleveren vóór 1 juni 2024.

Redactie en vormgeving: M. Roberts; N. de Geus

Verantwoording:

De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen en brieven. De redactie heeft het recht om ingezonden stukken niet te plaatsen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten aan te passen met als doel de leesbaarheid te vergroten. Een volledige verantwoording is te verkrijgen bij de redactie.

Foto's van de schrijvers indien niet anders vermeld

Foto cover: Pierre Reubsaet

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Van de redactie	4
Van de bestuurstafel	5
In memoriam	9
Kiekendief	11
Wandeling 2 ^e Kerstdag	12
Verfrissende peuk	18
Nieuwjaarsborrel	19
Gluren bij de burens	21
Nachtvlinders	23
Waarnemingen	25
Overwinterende vlinders	26
Veiligheid	27
Koninklijke onderscheiding Fien Notten	28
Koken uit het bos	29
Nieuwe penningmeester	32
Hoornaars	33
Hondsdrif	37
Vogelwandeling Kelmond/Beek	39
Foto-impressie kerstwandeling	43
Jaarprogramma's	44

Van de redactie

In het nieuwe jaar hebben zich een aantal wijzigingen voorgedaan in het bestuur en wisseling van posten onder de vrijwilligers; zie hiervoor het artikel van de voorzitter. De redactie dankt iedereen die is afgetreden voor bewezen diensten en wenst de opvolgers veel wijsheid en plezier op hun nieuwe post.

Ook dank aan alle schrijvers van artikels in 2023. We hopen dat ze ook dit jaar weer veel inspiratie zullen hebben en anderen stimuleren om ook eens in de pen te kruipen.

Aan de activiteiten zal het niet liggen want die zijn er ook dit jaar weer volop. Maar ook leuke anekdotes en waarnemingen zijn van harte welkom. Een grap, gedicht, mijmering. Na deze uitgave zijn er nog 3 kansen om uw naam in de kroetwusj terug te zien. Laat deze kans niet aan u voorbij gaan.

Op pagina 31 staat weer een artikel van Tom Cosemans met lekkere recepten met daslook. **Oproep** van de redactie aan de lezers om deze eens uit te proberen en hun bevindingen te delen met andere IVN-ers. We zullen ze graag publiceren in de volgende editie. Smakelijk eten. Groeten van de redactie.

Ganzen bij de Maas Foto: Nel de Geus

Van de bestuurstafel

Remi Diris (voorzitter)

Het was gisterenavond (21 februari) een beetje een vreemde ervaring. Na het afscheid van Martin als penningmeester per eind vorig jaar, zat er nu een nieuwe meneer op zijn stoel: Gerrie de Graaf. Gerrie is, gesteund door zijn Hennie, met overgave begonnen aan zijn rol. We hebben er alle vertrouwen in dat hij het hoge niveau van Martin kan evenaren. Elders in dit blad meer over hem. En we hopen dat Martin ons nog vele jaren ondersteunt op de overige gebieden waar hij zich altijd mee bezig hield c.q. ons zal bezoeken op de woensdagochtenden. 😊

De vergadering was levendig en diepgaand als altijd. Hierbij een korte opsomming.

De jeugdwerkgroep timmert aan de weg en dan met name bij het plannen van schoolactiviteiten en de uitvoering van diverse onderdelen hiervan. Hadden we in november met groot succes de beverdag voor groep 4; nu volgen er op korte termijn de vogeldag voor groep 7, de dassenwandeling voor groep 8 (deze 3 werden/worden uitgevoerd door de betreffende IVN Elsloo-werkgroepen) en in april de kabouterwandeling voor groepen 1 en 2. Daarna volgen de activiteiten voor de overige groepen, maar daarover meer in de volgende Kroetwusj.

Vorig jaar heeft de school bij een aantal van onze activiteiten suggesties afgegeven (de teksten bij de posten overlappen, te vroeg in het jaar/te koud, etc.) en ze gaven tijdens ons schoolbezoek op 21 februari te kennen dat ze met ons iets heel bijzonders hadden meegeemaakt: wij hebben geluisterd naar hun suggesties en

daar ook echt iets mee gedaan. Iets waar ze oprecht heel dankbaar voor zijn. We kregen dan ook nu al (februari) te horen dat we over een paar maanden maar weer eens gauw langs moeten komen, om de datums voor het volgende schooljaar te gaan kiezen!

Ook vermeldenswaardig is dat de scouting in Sittard ons heeft gevraagd of wij wellicht voor hun welpen (7 – 11 jaar) iets konden doen, liefst op 23 maart, om de welpen te helpen aan een natuur-insigne. En laat er die dag nou de MaasCleanup plaatsvinden? De scouting is laaiend enthousiast en doet hier met een grote groep welpen aan mee.

De dassenwerkgroep heeft bij RWS op de deur moeten kloppen. Na een goede tip hebben wij in de kanaaldijk nabij de brug van Stein naar Meers een grote en oude dassenburcht gevonden. Er is op dit moment geen sprake van enig gevaar, maar er moet hier duidelijk stevig worden ingegrepen – dit kan natuurlijk niet. We snappen niet waarom dit niet eerder is opgevallen; eerst die perikelen met de spoortaluds waar ProRail niet (goed) genoeg had gecontroleerd en nu dit... We blijven er boven op zitten! En waar we ook bovenop zitten is de dassenwandeling in Catsop op 13 maart, waar de kids van groep 8 onder begeleiding van vele vrijwilligers, leerkrachten en schoolouders een leuke en interessante buitenwandeling mogen gaan maken.

De vogelwerkgroep heeft in januari de jaarlijkse PTT-tellingen verricht en we verheugen ons op de geplande vogelwandelingen, waaronder op dit moment die van 29 februari aanstaande. Op 1 maart worden de nestkasten gecontroleerd. En daarnaast is de vogelwerkgroep gevraagd om op 23 juni mee te doen aan de kidsactiviteit

op zondagmiddag. Dat betekent nogal wat: vrijwilligers, zoeken naar braakballen, etc, hopelijk krijgen we dit voor elkaar. En heel spannend: 29 februari vindt de voorgedag plaats voor groep 7. Wordt beslist weer een onvergetelijke dag voor de kids.

De excursiewerkgroep gaf uitgebreid verslag van de zeer succesvolle Kerstwandeling op 2^e Kerstdag, welke samen met de Sajelkapel werd uitgevoerd. Ik ben er die dag ook bij geweest. Jonge jonge, daar werd dus echt alles door iedereen uit de kast gehaald, wat een feest. Een prachtige wandeling door de mooiste delen van het bos, op diverse plekken leden van de Sajelkapel die mooie kerstnummers speelden (en er werd in het thee-
huuske zelfs bij gezongen). Na afloop nog een muzikale opwachting in onze tuin, onder 3 partytenten (en dat bij een stralend blauwe hemel), met kerstbrood op de stehtischen, warme chocomel, glühwein, enz. enz. Ik kan u echt maar één ding adviseren: vraag de kinderen dit jaar om op 2e Kerstdag maar een paar uurtjes later te komen, want dit mag gewoonweg niet gemist worden. En denk eraan: boek t.z.t. tijdig, want vol is vol!

Nieuwe ontwikkelingen bij de tuinwerkgroep. Na vele jaren van inzet heeft Wiel besloten een stapje terug te doen. De taken zijn als volgt verdeeld (hopelijk schrijf ik het goed): René Baggen stuurt de tuinactiviteiten aan, Claude Hollebecque neemt de zaden voor haar rekening, Chris Wolthuis stort zich op de tuinregistratie/tuinboekhouding, Jo Verleng neemt de honneurs waar van de timmer-/klusgroep en Frans Stassen is het nieuwe aanspreekpunt c.q. kartrekker voor de tuinwerkgroep. Allemaal: veel succes!

Overigens is het tuinhuisje nu door de timmergroep aan enkele kanten van afdakjes voorzien, zodat er meer in het droge gewerkt kan worden.

We zijn laatst met een mooie delegatie naar de jaarvergadering geweest van Natuurpunt Maasmechelen. We waren blij verrast. Hopelijk mogen we er volgend jaar weer bij aansluiten. Elders in dit blad een beschrijving van dit bezoek.

Mwah, 'korte opsomming', ik moet eens leren wat minder te zeiv....

Tot de volgende keer/Kroetwusj.
Remi Diris

Kuifeendjes

Foto: Nel de Geus

**In memoriam Leo Schmitz, geboren op 18 juli 1937,
na 86 jaar overleden op woensdag 10 januari 2024**

Lei kwam een jaar of acht/negen geleden in de tuin om onze werkgroep te versterken. Hij was, buiten dat hij een gedreven tuinier was, ook een excentrieke man. Zijn liefde voor het groen en zijn mooie en soms markante uitspraken maakten dat hij aanwezig was. Lei kreeg ook een eigen perk, dat hij perfect onderhield. Er was nooit een sprietje onkruid te vinden. Daarnaast hielp hij ook graag mee in de grotere, slecht onderhouden, perken en was onvermoeibaar.

De foto is uit 2019. Toen was hij nog redelijk gezond. Zijn leven werd steeds zwaarder en eenzamer, door het verlaten van de Maastrichter Staar en het opgeven van het tennissen. Maar vooral ook door de gezondheidsproblemen van zijn vrouw Rie. Hij maakte zich veel zorgen om haar.

Het werken in de tuin werd steeds moeilijker en zo zagen wij hem steeds verder achteruitgaan.

Plotseling ontvingen wij het bericht dat hij was gevallen en in de Lemborg te Sittard verbleef. Hij zou niet meer naar huis gaan.

Niet lang erna verhuisde hij naar de Aelserhof te Elsloo, waar ook zijn vrouw Rie verbleef.

Vanaf die tijd werd hij op de woensdagmorgen door diverse mensen van onze groep opgehaald en genoot hij van een kleine wandeling door de tuin, de gesprekken en van de koffie en vlaai.

Nu is hij er niet meer. We zullen hem missen.

De nabestaanden Rie, Danielle, Margot en Paul, zijn kleinkinderen en verdere familie wensen wij veel sterkte.

Wij herinneren hem ons als een bijzondere man en vriend.

De tuinwerkgroep

Foto: Nel de Geus

Een kiekendief betrapt

Henk Jacobs

Tijdens een fietstocht zag ik op het plateau boven Eijs een grote bruine roofvogel, sierlijk zwalkend laag over de grond, op zoek naar prooi. Eerste gedachte was een buizerd, maar deze was slanker. De opvallend witte stuit wees naar een kiekendief, maar welke? De grauwe, de bruine of de blauwe? Thuis op google nagezocht. Ook Nol van de vogelwerkgroep geraadpleegd. Het lijkt er op dat het de blauwe kiekendief is geweest, het vrouwtje is bruin met inderdaad een opvallend witte stuit. Een geweldig mooie vogel.

Maar ... wat doet een kiekendief hier in de winter? Er zijn geen kuikens meer, of het moet een dom uilskuiken zijn. Maar hij jaagt op muizen en andere kleine beestjes. Het lijkt een wintergast te zijn, misschien wel op doortrek vanuit het noorden. Een bijzondere ontmoeting.

PS: bronvermelding foto, Luuk Vermeer Saxifraga.

Tweede Kerstdag 2023 Kerstwandeltocht met muzikale ondersteuning van de Sajelkapel

Piet Keulers

De voorspelde plensbui om kwart voor tien was de reden dat veel aangemelde voor de traditionele wandeltocht van IVN Elsloo zich op het laatste moment zich toch bedachten en zich helaas afmelden.

Maar na de laatst genoemde, kortdurende plensbui, verscheen een mager kerstzonnetje aan het firmament. Uiteindelijk waren er nog een 70-tal grote en kleine deelnemers die zich aan de voet van de toren zich verzamelden om voor de eerste keer te genieten van de samenwerking van het IVN-Elsloo en de Sajelkapel.

In deze een-drachtige samenwerking hadden zij een mooie wandeltocht

over (modderige) wegen door het Elsloos-/Bunder-bronnetjes-bos georganiseerd, hier en daar vergezeld door de fraaie kerst klanken, geproduceerd door de Sajelkapel uit Elsloo.

De Sajelkapel werd ondersteund door een aantal jonge "Would Be" muzikanten en één jonge zangeres die zich bij het bekende theehuisje op de helling en in Terhagen goed lieten horen!

Bij de toren, aan de voet van de bekende IVN-tuin, werd de grote groep deelnemers verdeeld over de deskundige en welbespraakte IVN-gidsen Marjo en Gertie. Samen met Thea en de andere leden van de excursiewerkgroep waren zij de eindverantwoordelijken voor de catering en de kerstversieringen, die op en rond het vertrekpunt waren verzorgd.

Terwijl de diverse muzikanten zich naar de hun toegevoegde muzikale “concertpunten” spoeden, vertrok de Gertie en Marjo groep ieder zijns/haars weeg.

Voordat Marjo via de steile traphelling in het bronnetjesbos richting theehuisje vertrok vertelde zij aan de vijver uitgebreid waarom en welke typische groenblijvende planten zij aan haar wandelstok had bevestigd.

Uiteraard waren alle planten te zien tijdens de wandeling in het bos!

Boven aan de traphelling wees Marjo op het lagergelegen en het vroegere belang van Terhager putje. Dit putje was in vroeger tijden de enige plek waar de inwoners van Terhagen konden beschikken over schoon

water voor spijs en drank, maar waar zij ook terecht konden voor het wassen van hun kleren.

Deze situatie bleef gehandhaafd tot de jaren 50. Toen werd door de gemeente Elsloo de waterleiding in Terhagen aangelegd waarna het Terhager Putje in onbruik, vergetelheid en verval raakte. In 1988 is het Terhager putje gelukkig weer heropend na een fraaie restauratie.

Na deze historische toelichting door gids Marjo werd de voormalige Medammerweide bereikt met aan westkant het voormalig en na een brand geheel gerestaureerde theehuisje.

Dit theehuisje werd ingenomen door een gedeelte van de Sajelkapel die de wandelaars verrastte met enkele bekende kerstklanken. De groep wandelaars genoot, vooral toen de muzikale klanken vermengd werden door zang van de jonge Lieke.

Na afloop van het miniconcert werd flink doorgewandeld naar de noordkant van de Medammerweide waar een houtkunstenaar de verschillende dieren uit het Elsloos bos had uitgebeeld.

Met zicht op Oud Elsloo werd op de vraag van gids Marjo door de meewandelende jeugd snel de goed zichtbare en uitgebeelde dieren opgesomd.

Marjo maakte hier tevens van de gelegenheid gebruik om kort te verhalen over de te volgen weg omdat hier voorzichtig moest worden gedaald om uiteindelijk onder de brug van de kasteelvrouwen te belanden. Omdat de vroegere inwoners van Elsloo en het gehucht Terhagen de wandelingen van de kasteelvrouwen niet mochten doorkruisen werd deze brug gebouwd!

Het “gepeupel” van Elsloo werd geacht het modderpaadje onder de brug te volgen terwijl de “kasteel-dames” over de brug flaneerden.

Na enige korte rondzwervingen en voordat het wandelpaadje naar Terhagen werd ingeslagen, was een korte toevallige samenkomst met de groep onder leiding van Gertie bij een jonge, aangeplante mammoetboom.

Deze boom hoort van oorsprong thuis in Californië! De mammoetboom, oftewel reuzensequoia, is een boom uit de cipresfamilie. De reuzensequoia wordt vaak geplant in parken en grote tuinen en het is een uitstekende keuze voor mensen die op zoek zijn naar een indrukwekkend en opvallend kenmerk in het buitengebied.

Met gezwinde spoed werd door de wandelaars onder leiding van Marjo doorgewandeld naar het tweede muzikale hoogtepunt in Terhagen.

Na afloop van dit tweede miniconcert werd via de modderige wegen de warme koffie, glühwein en kerstverrassingen van de IVN-tuin opgezocht.

Via het beklimmen van de trap onder aan de toren, die uitgebreid voorzien was met kerstversieringen die gemaakt waren door de leden van de IVN excursiewerkgroep, werd tenslotte de IVN-tuin bereikt.

Deze tuin die uiteindelijk het predicaat “Botanische tuin” kreeg van de KEW Garden organisatie in Londen.

In de Botanische tuin werden de wandelaars opgewacht door de complete Sajelkapel. Onder genot van een kop koffie met bijbehorend kerst-gebakje kon men genieten van een compleet kerstconcert.

Voor de liefhebber was er zelfs een glas glühwein beschikbaar.

Tegen half een werd door de meeste wandelaars besloten deze zeer geslaagde en vooral goed georganiseerde muzikale kerstwandeling te beëindigen. Bij het verlaten van de botanische tuin lag er zelfs nog voor iedere afscheidnemende wandelaar een kerst-presentje te wachten.

Deze prima samenwerking van IVN Elsloo en Sajelkapel verdient een opvolging!

Kerstwandeling 26 december met Sajelkapel

Foto's: Pierre Reubsaet

Verfrissende peuk

Margriet Roberts

Omdat de mus de vogel van dit jaar is, (zie ook de coverfoto) ging ik op zoek naar meer informatie over deze vogel. Op internet vond ik dit artikel uit 2012 van Willy van Strien.

Bloedzuigende mijten houden niet van nicotine. Daarom leggen vogels graag peuken van filtersigaretten in hun nest. De nicotine in de filters houdt bloedzuigende mijten weg, lieten Monserrat Suárez-Rodriguez en collega's zien. De onderzoekers bekeken nesten van huismussen en Mexicaanse roodmussen nadat de jongen uitgevlogen waren en vonden in de meeste nesten peuken van filtersigaretten. Een fanatieke vogel had maar liefst 48 peuken opgescharreld. Hoe meer filtermateriaal in een nest, hoe minder mijten ze aantreffen. Dat de nicotine de mijten afschrikt, bleek uit proeven waarbij de onderzoekers mijtenvallen maakten door warmte-elementen te voorzien van dubbelzijdige plakband en die in vogelnesten zetten. Op sommige van die namaak-vogellijfjes hadden ze nicotinerijk filtermateriaal van opgerookte sigaretten aangebracht. Op ander filtermateriaal

van niet-gebruikte sigaretten, waar dus geen nicotine in zat.

Op de vallen met nicotinerijke filters waren minder mijten afgekomen dan op de vallen met schoon materiaal. Met afgedankte peuken kunnen vogels dus mijten uit hun nest weren. Of de nicotine voor de vogels zelf schadelijk of wellicht verslavend is? Dat vermelden de onderzoekers helaas niet.

Foto: bron, Saxifraga-Luc Hoogenstein

Nieuwjaarsborrel

Pierre Reubsæet

Nieuw jaar, nieuwe ideeën en nieuwe interesses. De 1^e grotere bijeenkomst in ons totaal verbouwde home.

Nog even uitzoeken: hoe gaan we de tafels en stoelen zetten, waar zetten we de vlaaien, de wafels en andere hapjes. In de tuin was er ook nog een party tent opgezet waar enkele mensen schijnbaar een goed gesprek hebben gehad. De versieringen op de tafels en tegen het plafond waren weer super dankzij Thea-Marjo-Rien-Margriet-Gertie-José-Annelies-Angélique. Hopelijk heb ik niemand vergeten.

Na een stukje vlaai met koffie of thee en de beste wensen uitgewisseld te hebben, nam Remi het woord en sprak de wens uit dat we weer samen in een goede gezondheid een succesvol jaar tegemoet gaan.

Zo, alles gezegd hebbend, kan er geproost worden met bier, wijn en frisdrank.

Er werd ook aandacht geschonken aan het feit dat Martin na vele jaren het penningmeesterschap heeft overgedragen en onder applaus nam hij een boek over Limburg in ontvangst.

Na enkele uurtjes kwam er weer een einde aan deze

gezellige middag. Vele handen maakten het afwassen en opruimen makkelijk en ging iedereen weer tevreden naar huis.

Gluren bij de buren

Henk Jacobs

Op bezoek bij de buren. De natuurvrienden aan de andere kant van de grens hebben zich verenigd in Natuurpunt Maasmechelen. Zij wilden graag de hand uitsteken naar hun collega's aan deze kant van de grens, en dan kom je terecht bij IVN Elsloo. We kregen de uitnodiging om aan te schuiven bij hun ledenvergadering. Dan kregen we een mooi beeld van wat zij zoal doen. Vol verwachting togen Remi, Margriet, Gerrie, Bert en Henk de grens over naar het Cultureel Centrum achter de Pauwengraaf in Eisden-Tuinwijk.

Die Belgen hebben het goed voor elkaar. Waar wij veel oude mijngebouwen hebben gesloopt, hebben zij een statig voormalig mijngedouw omgebouwd tot een schitterend verenigingsgebouw. Effe zoeken naar de ingang, trapje af en derde deur rechts is de vergadering. We schudden handen en schuiven aan, benieuwd. Een fijne, ongedwongen sfeer. Als eerste ging een bestelformulier rond waar we de consumptie konden aanvinken. Ze zijn daar niet zuinig, er werd driftig Leffe besteld. Ik waagde me aan een Duvel. Ook gingen schaaltes met chips rond. Misschien een suggestie voor onze komende ALV?

Serieuzer nu. "Natuurpunt" is een onafhankelijke landelijke vrijwilligersvereniging met meer dan 130.000 leden. Het lijkt een beetje op het Nederlandse Natuurmonumenten. Natuurpunt telt in Maasmechelen zo'n 170 leden, waarvan op de ALV naast het bestuur, zo'n 20 leden van de partij waren. We kregen een aardig inkijkje waar ze mee bezig zijn. Ze beheren natuurgebieden in Maasmechelen en organiseren activiteiten voor jong en oud in de natuur. Natuurpunt Vlaanderen koopt natuurwaardevolle terreinen waarna met de lokale leden nagedacht wordt over de inrichting en beheer van het terrein. Als voorbeeld de Maaswinkel, een natuurgebied tegenover Meers en Maasband. Kijk maar eens <https://www.natuurpunt.be/natuurgebied/maaswinkel>. Op andere plaatsen ligt de aandacht weer op de kamsalamander, de boomkikker en de ringmus. Een paar keer per jaar worden vrijwilligers opgetrommeld om samen de handen uit de mouwen te steken onder begeleiding van professionals van Natuurpunt, zoals onze natuurwerkdagen. En meer info over Natuurpunt: <https://www.facebook.com/NatuurpuntMaasmechelen/Leuk>. Natuurpunt organiseert ook wandelingen. Zodra er eentje in beeld is, komt die in de nieuwsbrief. Ook leuk dat we Koen treffen. Voor ingewijden een bekend gezicht tijdens onze dia lezingen en fervent vogelaar in onze werkgroep vogels. Zijn zoon Frank is een geweldige fotograaf en filmer. Kijk maar eens naar zijn schitterende foto's en video's over de natuur in onze omgeving <http://www.dekijkhut.be/>

Nachtvlinders

Pierre Reubsæet

Ook in 2023 heb ik weer geregeld mijn nachtvlinderval opgezet hetgeen geresulteerd heeft in zo'n 70 soorten. Toch weer 3 vlinders die op de rode lijst staan in de val gekregen t.w. de prunusspanner, de late meidoornspanner en de klimbladroller.

Het aantal soorten nachtvlinders blijft redelijk gelijk, maar de aantallen per soort worden toch wat minder. Wat me afgelopen jaar opviel was dat het aantal micro vlinders terug loopt. In 2024 ga ik ook geregeld de val opzetten in de IVN tuin. Benieuwd wat dat gaat opbrengen.

De dagvlinders hebben het moeilijker. Soorten verdwijnen helemaal of hun aantal daalt drastisch. Aantallen e.d. zijn te bekijken op www.vlinderstichting.nl

Er zijn verschillende oorzaken: een slecht voorjaar, hete zomers, maaibeleid en klimaatsverandering. Nu is het maaibeleid van bermen en groenstroken gelukkig toch wel aangepast maar helaas kan het ook helemaal mis gaan met een gebied.

Prunusspanner

Late meidoornspanner

Klimopblädder

Waarneming

De groene gaasvlieg

Pierre Reubsæet

De groene gaasvlieg en ook zijn rups eten ontzettend veel bladluizen. Ze worden soms op plekken ingezet voor de bestrijding van bladluizen. Hierdoor worden ze gezien als zeer nuttige insecten.

Als afwisseling snoepen ze soms ook wel van de nectar en stuifmeel.

Ze worden tussen de 2 tot 4 cm lang en in Nederland zijn er zo'n 50 soorten

Overwinterende vlinders

Pierre Reubsæet

Een familielid vond in zijn stal ontzettend veel vleugels van dagpauwogen. Mijn ruwe schatting komt uit op zo'n 100 vleugels. Dat is niet niks hé om zoveel overwinterende dagpauwogen in je stal te hebben. Dagpauwogen, de citroenvlinder, de gehakkelde aurelia en de kleine vos zijn overwinterende vlinders die overal kunnen gaan hangen.

Maar ja, goed, wat is hier gebeurd? Mijn eerste gedachte was; brutale vogels. Twijfel. Genoeg zoekmogelijkheden en ik kwam uit bij een artikel van Wesley Overman van de Zoogdierenvereniging en daarin werd de "gewone grootoorvleermuis" beschreven. Vooral deze vleermuis komt uit zijn winterverblijf als er wisselende temperatuurverschillen zijn in de winter. En als ze wakker worden moeten ze ook op zoek gaan naar eten om hun energie weer aan te vullen. En dan doen ze zich te goed aan overwinterende vlinders. Ze bijten de vleugels van de vlinder af en eten het lijf op om hun energie weer op peil te brengen

Zelf overwinteren ze in spleten, holle bomen en stallen die zich niet meteen in de buurt van de vlinders hoeven te bevinden. Ik heb er geen in de buurt kunnen vinden zowel in de stal als in de holtes van de bomen.

VEILIGHEID

Harry Lemmens

Om met een bekend zinnetje van een vooraanstaand IVN-lid te beginnen: IK ZOU ZEGGEN: IVN IS THE PLACE TO BE.

Daar:

- Ontstaan kameraadschappen en vriendschap
- Wordt hard gewerkt ten faveure van mens en natuur
- Wordt nuttige kennis vergaard en verspreid
- Wordt respect voor en kennis over de natuur geboden aan onze schoolkinderen
- Wordt een prettig en leerzaam toeven geboden aan onze gasten, bijvoorbeeld op zondag middagen
- Etcetera

Aan voornoemde opsomming ontbreekt een aspect, namelijk **veiligheid**. Veiligheid voor onze leden, maar zeker ook voor onze gasten.

Niet dat we daar niks aan doen. Ik denk hierbij aan het plaatsen van waarschuwingsbordjes in de botanische tuin, het aanbrengen van leuning in en buiten het gebouw, het aanduiden van vluchtwegen en ga zo maar door.

Om de veiligheid te optimaliseren is er een veiligheidsplan gemaakt. Hierin staat een breed scala aan aandachtspunten en maatregelen.

Om ervoor te zorgen dat er ook inhoud wordt gegeven aan dat veiligheidsplan is dat in de eerste plaats een taak voor ons allemaal. Daarenboven hebben Frans Stassen en Harry Lemmens zich beschikbaar gesteld

voor respectievelijk beheerder voor het buitengedeelte en beheerder voor het binnen gedeelte.
Wat kunt u van hen verwachten? U kunt hen aanspreken op alle zaken die de veiligheid aangaan. Daarnaast zullen zij zelf de veiligheidsaspecten bewaken en zo nodig mensen aanspreken op veiligheidszaken.

Koninklijk onderscheiding voor Fien Notten

Fien Notten, een van onze leden, is onlangs benoemd tot lid in de orde van Oranje Nassau. Deze koninklijke onderscheiding heeft Fien ontvangen voor het werk dat ze vele jaren gedaan heeft voor de Zonnebloem afdeling Elsloo. Fien, van harte gefeliciteerd namens IVN Elsloo.

Koken uit het bos: Lente

Tom Cosemans

Voor mij is de lente, samen met de herfst (paddenstoelen!), het meest interessante seizoen. In de lente is er in het bos een overvloed aan lekkere kruiden, groenten en zelfs paddenstoelen te vinden. Desondanks was het niet moeilijk om er een te kiezen om uit te lichten in dit stukje. In de lente groeit mijn favoriete kruid namelijk volop in ons mooie bos: daslook!

Iedereen uit Elsloo herkent het wel: de geur van uien als je in het voorjaar door het bos loopt. Ik ken geen bos in de nabije regio waar de bodem in zo'n overvloed gevuld is met dekens van (eerst) groene bladeren die later versierd worden met witte bloemen. De daslook is familie van de ui en de knoflook en bevindt zich qua smaak er een beetje tussenin. Hoewel de Nederlandse naam stamt uit het geloof dat dassen zich tegoed doen aan de plant, verwijzen de Latijnse (*allium ursinum*), Franse (*ail des ours*) en de Duitse (*Bärlauch*) juist naar beren. Ik heb geen idee wie het bij het juiste eind heeft, ik weet wel dat ik hem óók heerlijk vind.

Je herkent de plant aan zijn bladeren van 2-5 cm breed en ongeveer 15-20 cm lang, groeiend vanuit een centrale stengel. De bladeren lopen taps toe in een punt, zijn breed in het midden en dun aan de onderkant. De bloem wordt gekenmerkt door een bladloze stengel met een vuurwerkachtig bloemenscherf. De witte bloemen zijn stervormig. De plant groeit uit een langwerpige, witte bol. Het meest herkenbaar is de sterke

knoflookgeur. Als je deze niet ruikt, heb je de verkeerde plant! Mogelijke planten waarmee hij verward kan worden zijn het lelietje-van-dalen of de (gevlekte) aronskelk, beiden giftig. Hoewel de bladvorm van de planten verschilt van de daslook, groeien deze planten wel eens tussen daslook en een onoplettende wildplukker kan ze in zijn mandje erbij doen. Altijd zorgvuldig plukken dus! Daslook was tot 2017 een beschermde plantensoort. Inmiddels is hij van deze lijst afgehaald. Ben echter altijd zuinig als je plukt, en maak vooral gebruik van de bladeren, zodat de plant zich kan blijven verspreiden. Daslook wordt gezien als een stinsenplant. De mensen die aanwezig waren bij de dialoog over sneeuwklonjes, weten dat dit planten zijn die eeuwen geleden geplant zijn rondom kastelen, boerderijen of in parken. Deze (vaak) bolgewassen bloeien in het voorjaar, als de bomen nog geen blad hebben. We zijn de oude kasteelheren van Elsloo dus een bedankje verschuldigd! In de keuken is daslook zeer veelzijdig te gebruiken. Alle delen, van bol tot bloem, zijn eetbaar. De langwerpige bol kan het hele jaar worden geoogst en heeft een sterke knoflooksmak. De bladeren zijn op het moment dat ik dit schrijf (23 februari) volop op aan het komen (zie foto). De bladeren zijn rauw of gekookt te eten. Ik gebruik ze om kruidenboter van te maken, in salades (met mate), in soep, door aardappelpuree. In Frankrijk, waar daslook veel meer gegeten wordt dan hier, vond ik ook mosterd met daslook. Het is wel goed om de bladeren te oogsten vóór de plant in bloei staat, de oudere bladeren worden taai. De bloemknoppen zet ik op azijn als kappertjes en zijn heerlijk bij een stukje harde geitenkaas. De witte bloemen zijn iets sterker van smaak dan de bladeren en fleuren een salade prachtig op. Met mate

natuurlijk, vanwege de smaak.

Uit de bloemen groeien de zaadbollen. Ook deze zijn, na korte periode in pekel, te conserveren als kappertjes en zijn een interessante toevoeging aan een gerecht of kaasplank!

Op internet zijn legio aan heerlijke recepten te vinden maar ik wil hier twee eenvoudige receptjes met jullie delen die het altijd goed doen:

Daslookboter:

Deze aparte kruidenboter maak ik in het voorjaar en vries er vervolgens een aantal porties van in om in de zomer bij de BBQ met een stokbroodje te serveren. Een publieksfavoriet en super eenvoudig te maken!

Hak een grote hand daslookbladeren fijn in de keukenmachine. Laat een pakje roomboter op kamertemperatuur zacht worden en meng dit met de gehakte daslook en een snuf zout. Rol het in vershoudfolie tot een worstje. Klaar!

Daslookazijn:

Pluk een handje bloemschermen van de daslookplant en doe ze in een fles natuurazijn. Laat dit enkele weken in een donker keukenkastje staan en filter dan de bloemen eruit. Een heerlijk aromatische azijn voor in dressings, gerechten of (tip van Tom) om de augurken uit de moestuin in te maken!

Wil je meer lezen over wildplukken? Voor dit stukje heb ik o.a. inspiratie gehaald uit www.oogstenzonder-zaaien.nl, “De smaak van wildplukken” van David Hamilton en “Het grote wildplukboek” van Edwin Florès.

Even voorstellen

Mijn naam is Gerrie de Graaf en ik heb het penningmeesterschap van Martin Meulenberg overgenomen. Ik ben geboren en getogen in Maastricht en na 36 jaar gewoond te hebben in Nieuwegein, sinds mei 2021 weer teruggekeerd naar Limburg.

Met het pensioen in zicht (nog ruim een jaar te gaan) werd het tijd om mij actief bezig te gaan houden als vrijwilliger.

Sinds 1-1-2024 ben ik penningmeester van IVN Elsloo en zal samen met mijn vrouw Hennie de taken uitvoeren.

Declaraties kunnen jullie vanaf heden dan ook bij Hennie of mij indienen. Ons adres is:

Zwaluwhof 15

6181 KH Elsloo.

e-mail: gmidegraaf@gmail.com Tel: 06 464 132 73

Aziatische Hoornaar – WAARSCHUWING

Aanvulling op artikel van Pierre Reubsaet in de kroetwusj 2023, editie 3

Met dank aan Jos Goossens voor zijn aanvullingen

Remi Diris

Graag willen wij u attenderen op de Aziatische Hoornaar. Deze exotische wespensoort is voor het eerst in Nederland gezien in 2017. Sindsdien is ze bezig aan een stevige opmars in ons land. Belangrijk te weten is dat deze hoornaars niet agressief zijn, tenzij het nest wordt aangevallen. Ze komen niet op zoete drankjes af, zoals onze welbekende inheemse limonadewesp. Hun steek is niet dodelijk (tenzij u er allergisch voor bent), maar pijnlijker als van een inheemse wesp.

Ze lijkt best wel veel op de Europese hoornaar of sommige zweefvliegen. Een vergissing is dus gauw gemaakt. Je kunt de Aziatische hoornaar toch wel goed herkennen:

Ze is 2 tot 3 cm groot (groter dan de normale wesp, ietwat kleiner dan de Europese hoornaar)

Ze heeft over het achterlijf 2 smalle en 1 brede oranje/gele band

De pootjes zijn zwart, maar de onderste helft van de poten zijn geel.

Dit zijn allemaal dingen waarmee de Aziatische hoornaar zich onderscheidt van de Europese hoornaar, die er ietwat anders uitziet:

Aziatische hoornaar	Europese hoornaar
<p data-bbox="157 212 275 236">De pootjes</p> <p data-bbox="297 252 430 276"><i>Gele pootjes</i></p> 	<p data-bbox="740 252 894 276"><i>Bruine pootjes</i></p>
<p data-bbox="157 513 300 537">Het achterlijf</p> <p data-bbox="176 553 555 577"><i>Oranje bandjes, waarvan één brede</i></p> 	<p data-bbox="692 553 945 577"><i>Felle brede gele strepen</i></p>

Waarom is de Aziatische hoornaar een probleem:
 Ze heeft hier geen natuurlijke vijanden en voedt zich met voornamelijk bijen. Heel veel bijen! Naast andere insecten als wespen, hommels en vlinders. Imkers maken zich dan ook terecht heel grote zorgen. In Frankrijk wordt deze hoornaar nauwelijks bestreden en merkt men dat het vogelbestand in grootte afneemt, waarschijnlijk door een tekort aan insecten, hetgeen mogelijk te wijten is aan de roverij van de hoornaars in deze regio
 Elk nest kan in het najaar zo'n 150 nieuwe koninginnen voortbrengen. Die elk het jaar erop weer nieuwe nesten kunnen stichten met elk eenzelfde aantal nieuwe koninginnen.

Nu al zijn er al teveel Aziatische hoornaars in onze contereien om ze allemaal uit te roeien, er moet dus een goed beheersplan gaan komen

De Aziatische hoornaar maakt jaarlijks 2 nesten, eentje in het voorjaar, een tweede in de zomer. De jonge koninginnen vliegen in het voorjaar uit om een voorjaarsnest te maken. Dit relatief kleine nest wordt gebouwd op beschutte plekken als tuinhuisjes, schuren, spouwmuren, nestkastjes of struiken. Ze zijn dan nog redelijk eenvoudig te verwijderen. Echter, rond mei verhuizen de Aziatische hoornaars naar een nieuw nest, hoog in de bomen. Met alle bladeren zijn deze nesten dan nog maar moeilijk op te sporen, ondanks dat de nesten kunnen uitgroeien tot een grootte van een skippybal. Ze dan nog te verwijderen is een behoorlijk complex verhaal. Het is gevaarlijk om een nest te benaderen, de hoornaars vallen direct aan als je te dicht in de buurt van hun nest komt.

Er zijn ondertussen verschillende methodes om de nesten te vinden:

In Limburg werd een nest opgespoord door een gevangen hoornaar uit te rusten met een miniscuul zendertje. Er worden lokkasten gebruikt. Daarin komen vele insecten, maar de koninginnen van de Aziatische hoornaar kunnen hier niet uit ontsnappen.

Weet u zeker dat u een Aziatische hoornaar heeft gezien, meldt dit dan als volgt:

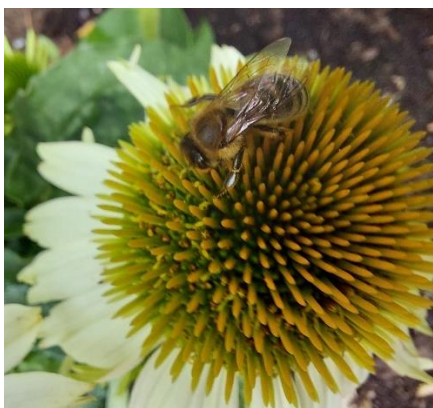
Geef uw melding door via waarneming.nl

Krijgt u bevestiging dat het inderdaad om een Aziatische hoornaar gaat? Wat u dan kunt doen, hangt af van wanneer u de hoornaar heeft gezien.

Let op: zonder duidelijke en scherpe foto's van de Aziatische hoornaar heeft het geen zin een melding te doen! En het helpt behoorlijk als ook de locatie van het nest kan worden doorgegeven.

Voor meer informatie, ook over hoe een nest te vinden, ga naar deze pagina op internet:

www.nvwa.nl/onderwerpen/aziatische-hoornaar

Honingbij

foto: Nel de Geus

Hondsdrif – *Glechoma hederacea* L.

Gertie Cordewener

De soortnaam hederacea is afgeleid van hедера, klimop. Met deze plant heeft de hondsdrif echter niet meer gemeen dan de kruipende groeivorm. Het behoort tot de lipbloemige en bloeit tussen maart en juni.

Het is een overblijvend plantje van wegbermen, grasland en beschaduwde vochtige heggen en bomen. Vandaar de Nederlandse

namen onderhage en aardveil. Het is een laaggroeiend plantje met kruipende vierkante stengels, welke bij elke knoop verankert zijn met een bosje wortels. De grijs-groene, niervormige bladeren staan tegenover elkaar en in hun oksels ziet men de paarsblauwe, naar een zijde gekeerde lipbloemen. Het bloempje heeft een sterke maar aangename geur en heeft een scherpe en weinig bittere smaak.

De hondsdrif is als geneeskruid al sinds de middeleeuwen bekend. Hildegard von Bingen waardeerde de plant om twee toepassingen die ook tegenwoordig gelden; bij klachten van de luchtwegen en als wondmiddel. Bij uitwendig gebruik als zalf heeft het een versterkende werking op het genezingsproces van wonden en zweeren en werkt verzachtend bij jicht, ischias, neuralgie en op de wang gesmeerd bij tandpijn.

Bij inwendig gebruik als thee werken de urine bevorderende substanties van de hondsdraf in de eerste plaats bij lever- en stofwisselingsklachten.

Recepten:

- **Thee:** 1 theelepel bloeiend kruid fijngehakt op 1 kop kokend water, 5 min. laten trekken, door een zeefje gieten en warm opdrinken.
 - **Bad:** 15 gram kruid in 1 liter kokend water, 30 min. trekken laten en dat in een warm bad gieten. Het werkt heel verlichtend bij reuma, jicht en heeft een vergruizende werking bij gal- en nierstenen.
 - **Limonade:** ongeveer 10 gram verse hondsdraf 2 uur in een glas appelsap of citroensap leggen. Dit aanlengen met spa bruis naar smaak.
-

Hondsdraf Frittata

Benodigheden voor 4 personen:

8 eieren, 100 gram geraspte Parmezaanse of een andere kruidige kaas, een handje hondsdraf en peper en zout naar smaak.

Bereiding:

- de eieren loskloppen en de geraspte kaas toevoegen.
 - de hondsdraf klein snijden en onder ei-kaas mengsel roeren evt. met peper en zout.
 - olie in een pan verhitten en het mengsel ongeveer 8 à 9 min bakken met het deksel op de pan. Draaien en dan nog eens 6 min bakken. Doe dit op middelmatig vuur.
-

De frittata kan 1 dag bewaard worden en is ook koud lekker.

Wandeling Beek/Kelmond

Peter Lefèvre

Dat het voorjaar van 2024 vroeg is begonnen, is tijdens de eerste vogelkijkwandeling op 25 februari van vogelwerkgroep De Wouw goed te merken.

“Beleef de lente” is op de webcams van Vogelbescherming Nederland al te volgen.

Voor de deelnemers van de wandeling is het een “beleef het voorjaar”-wandeling, daar zorgen het zonnetje en de aangename temperatuur voor.

Bij het startpunt van de wandeling is de slag van de vink en de fietspomp van de koolmees al goed te horen.

Met drieëntwintig deelnemers, 11 gasten en 12 IVN leden, starten we de wandeling en lopen richting de kapel en het Kelmonderbos.

De jongste deelnemer, de vijfjarige Lucas, is goed gecamoufleerd gekleed als een echte vogelspotter en toont veel interesse. Vooral het kijken door een telescoop is ontzettend spannend.

Lucas, 5 jaar

Bij de kapel is een kakafonie van vogelgezang te horen en het gefladder van koolmezen, pimpelmezen, heggemus en vink waar te nemen. Het roodborstje met zijn tikkend geroep en de grote bonte specht met geroffel

vragen ook om aandacht. Hoog in de lucht, boven de bomen, horen we nog het miauwende geluid van een buizerd. Op deze manier proberen ze een broedterritorium te claimen om in alle rust te paren, te broeden en hun jongen groot te brengen.

Helaas is de geelgors bij het herdenkingsbos niet te zien. Voorgaande jaren was de geelgors daar vaak waar te nemen, zittend op een paaltje in het zonnetje.

Het is altijd een mooie waarneming om die fel geel gekleurde vogel te zien.

We vervolgen onze weg richting kasteel Genbroek langs akkers en appelboomgaarden waar veel kramsvogels te zien zijn.

Hoog in de nestkast van de torenvalk is het vrouwtje waar te nemen. Door de telescoop is ze goed te zien. Ook zien we een biddende torenvalk, op zoek naar muizen. De torenvalk is een uitstekende muizenjager. Helaas staat deze op de rode lijst, het aantal is sterk afgenomen.

Uitleg over kikkerdril

In de groep lopen ook deskundige plantenkenners mee die het een en ander over de plantjes weten te vertellen. Een flinke klomp kikkereitjes, ook wel kikkerdril

genoemd, ligt in een waterpoel om straks uit te groeien tot kikkervisjes en tenslotte tot kikker.

In de vijver van kasteel Genbroek zwemmen meerdere nijlganzen, pa, ma en vijf jongen. Na 28 tot 30 broeddagen zijn ze er vroeg bij dit jaar.

Na bijna 3 uur is de wandeling van vogelwerkgroep “De Wouw” van IVN Elsloo afgelopen. Onder het genot van een kopje koffie in een plaatselijk café in Beek wordt er nog wat nagepraat over de wandeling.

Foto's: Pierre Reubsaet

Kerstwandeling IVN en Sajelkapel

Foto's: Margriet de Rooy

Jaarprogramma 2024

Vogelwerkgroep de Wouw

Zondag 14 april 2024

Wandeling o.l.v. de vogelwerkgroep in het Elsloose deel van het Bunderbos.

Vertrek om 9.00 u. bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo.

Zaterdag 5 oktober 2024

Euro Bird Watch-telling in het buitengebied van Meers.

Vertrek om 9.00 u. bij de kleine poel naast het voormalige voetbalterrein van Meers. (Battenweg, naast de containers)

Zondag 13 oktober 2024

Wandeling o.l.v. de vogelwerkgroep in de Maasband.

Vertrek om 9.00 u. bij de kleine poel naast het voormalige voetbalterrein van Meers. (Battenweg)

Zondag 10 november 2024

Wandeling o.l.v. de vogelwerkgroep bij de grindgaten van Meers.

Vertrek om 9.00 u. bij de Fanfarezaal in Meers (bij de Witte Börstel).

Donderdag, 19 december 2024

Punt-Transect-Tellingproject (PTT)

Vertrek om 9.00 u. bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo.

Jaarprogramma 2024

Beverwerkgroep

Zondag 10 maart

Beverwandeling voor jong en oud in kasteelpark Elsloo

Vertrek om 14.00u. bij kasteeltoren.

Zaterdag 6 april

Dassenwandeling

Start om 10.00 uur.

Startplaats brug Terhagen.

Vrijdag 30 augustus

Bevers spotten in Meers

Vertrek 20.00u. bij de visvijver.

Beverkunstwerk Foto: Margriet Roberts

Jaarprogramma 2024

Excursiewerkgroep

Zondag 17 maart 2024

Stiltewandeling

Start om 9.00 uur.

Startplaats parkeerplaats kasteel Elsloo.

Duur ongeveer 2 uur.

Zondag 21 april 2024

Voorjaars-/bloesemwandeling

Start om 10.00 uur.

Startplaats in Elsloo; meer informatie volgt op de website.

Juni 2024

Glimwormenwandelingen

Deze zijn tussen 21 juni en 6 juli. Op een dinsdag, donderdag of vrijdag. Afhankelijk van de weersomstandigheden. De duur van deze wandelingen is ongeveer anderhalf uur.

Start om 22 uur op de parkeerplaats van VV Haslou, Elsloo.

Zondag 25 augustus 2024

Wandeling Genbroek

Start om 10.00 uur.

Startplaats in Beek. Nadere informatie volgt op de website.

Zondag 6 oktober 2024

Vroege ochtendwandeling

Start om 7.30 uur.

Startplaats Op den Dries, Catsop.

Zondag 27 oktober 2024

Stiltewandeling

Start om 9.00 uur.

Startplaats parkeerplaats Medammerweide, Terhagen.

Donderdag 26 december 2024

Winterwandeling

Start om 10.00 uur.

Startplaats parkeerplaats kasteel Elsloo.

Nadere informatie volgt op de website.

Duur van de wandelingen is ca. 2 uur.

Voor alle wandelingen van de excursie- en beverwerkgroep geldt: opgeven via:

ivn.elsloo.deelnemen@gmail.com

Maximaal aantal deelnemers 20 !!!

Nadere info via de website en nieuwsbrief t.z.t.

**Kidsactiviteit voor kinderen tot 12 jaar
tussen 14 en 16.30 uur**

Zondag 26 mei

Zondag 23 juni

Zondag 8 september

Voor deze activiteit hoeft men zich niet op te geven.

Ouders/grootouders/ooms/tantes/buren zijn van harte welkom om samen met de kinderen aanwezig te zijn in de botanische tuin van Elsloo tussen 14 en 16.30 uur.

